

**CULTURA TOLERANȚEI ÎN FAMILIE PRIN PARTENERIAT EDUCAȚIONAL
THE CULTURE OF TOLERANCE IN THE FAMILY
THROUGH EDUCATIONAL PARTNERSHIP**

***Nina SACALIUC, conferențiară universitară, doctor,
Ludmila COTOS, conferențiară universitară, doctor,
Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți, Republica Moldova***

Rezumat: Familia reprezintă cea mai importantă cale de transmitere a valorilor și a normelor culturale din generație în generație. Ea plămădește din punct de vedere psihosocial personalitatea umană și contribuie la dezvoltarea societății. Comportamentul tolerant al individului poate fi obținut în baza educației morale a acestuia și, anume, în baza formării unității dintre conștiință și conduita morală, ce se formează în cadrul familiei.

Cuvinte-cheie: cultura, toleranța, comportamentul tolerant, intoleranță, parteneriat educațional

Abstract: The family represents the most important transmission belt of values and cultural norms from generation to generation. It shapes the human personality from a psychosocial point of view and contributes to the development of society. The tolerant behavior of the individual can be obtained on the basis of his moral education, namely, on the basis of the formation of unity between conscience and moral conduct, which is formed within the family.

Keywords: culture, tolerance, tolerant behavior, intolerance, educational partnership

Familia reprezintă cea mai importantă cale de transmitere a valorilor și a normelor culturale din generație în generație. Ea este într-adevăr o realitate persistentă și structurală de o importanță majoră, care plămădește și stabilizează din punct de vedere psihosocial personalitatea umană.

Familia a avut întotdeauna o influență decisivă asupra educației. Ea este capabilă să reacționeze și să contribuie la dezvoltarea societății, anume ei îi datorăm virtuțile neamului. În familie se consolidează relațiile dintre generații, care sunt de o importanță deosebită pentru societatea umană.

Pentru ca familia să-și exercite eficient funcția educativă, ea trebuie să dispună de o anumită cultură de un nivel intelectual adecvat, valori morale, etice și un cadru economic decent de viață.

În plan cultural, familia asigură însușirea de către copil a limbajului ca mijloc fundamental de comunicare umană și a unui ansamblu de cunoștințe elementare despre diverse aspecte ale mediului. Deci, mediul familial reprezintă cadrul în care se desfășoară acțiunea educativă a familiei [4].

Rolul familiei contemporane, viabilitatea ei, rezistența la încercările sorții depind în mare măsură de relațiile dintre membrii maturi ai ei, de efortul constant spre un anumit scop. Deci, mediul familial reprezintă cadrul în care se desfășoară acțiunea educativă a familiei.

Locul familiei este asigurat de relațiile umaniste între membrii săi, de atmosfera de încredere reciprocă. Numai în familie copilul simte deplină participare, atenție, înțelegere, bunățate fără de care el nu va trăi o viață adevărată. Cel mai mult copilul are nevoie de susținere emoțională din partea membrilor familiei, încrederea în susținerea moral-psihologică minimizează încordarea, menține dispoziția bună a copilului.

Optimismul, gluma atribuie relațiilor familiale un colorit de bucurie, bunătate care-i ajută la învingerea insuccesului [Ibidem].

Anume în familie se transmit de la o generație la alta așa valori sociale și personale ca dragostea, compasiunea, bunătatea, înțelegerea, dorința de a veni în ajutor celui oprimat. Deci, ca mediu afectiv, familia are un rol esențial. Ea este o „școală a sentimentelor”, prilejuind copilului o gamă diversă de trăiri și experiențe afective. Aici învață să iubească și să fie iubit, să realizeze acomodări și adaptări afective; aici se confruntă cu stări de frustrare sau de gelozie și dobândește treptat controlul asupra propriilor stări afective. Toate acestea constituie ceea ce specialiștii au numit-o formă de „cunoaștere emoțională”, care asigură evoluția normală a copilului.

Comportamentul tolerant al individului poate fi obținut în baza educației morale a acestuia și, anume, în baza formării unității dintre conștiință și conduita morală ce se formează în cadrul familiei.

Psihologii menționează faptul că atmosfera familială contribuie la dezvoltarea vieții emoționale bogate la copil (trăirea, compasiunea, bucuria și necazul), ceea ce este foarte important pentru devenirea „climatului cald familial” (A.V. Zaporojet). Cu totul altfel va fi acest climat și după conținut și coloritul emoțional pentru copilul ce crește într-o familie nefavorabilă, îndeosebi dacă el este supus înjosirii, violenței.

Toleranța înseamnă acceptare, atitudine îngăduitoare, indulgență, răbdare, blândețe, îndurare, iertare, predispoziție pentru dialog, pentru înțelegerea unui alt punct de vedere etc. Verbul a tolera (tolerare) incumbă și sensurile de a accepta, a concepe, a consimți, a suferi, a suporta [1].

Interpretarea strict pedagogică a conceptului în cauză: *toleranța* – atitudine binevoitoare și generoasă față de alte opinii, credințe religioase, obiceiuri ș.a. Toleranța presupune și reacția la intoleranță. Tolerante sunt mai ales acele persoane care prezintă o identitate puternică, sunt deschise și au interiorizat o credință religioasă etc [Ibidem].

Conform lui C. Mureșanu, toleranța și intoleranța își au originile în „reacțiile biologice instinctive ale ființei umane, de autoconservare față de altcineva sau cineva. Ele s-au insinuat, treptat, și în reacții de ordin psihic, inițial și acestea în forme elementare, iar pe încetul – tot mai „argumentate” [Apud 1].

Toleranța reprezintă norma stabilității psihologice a individului ce îi permite acestuia să supraviețuiască în condițiile complexe și variate ale comunității umane, iar formarea toleranței trebuie începută de la vârsta fragedă în procesul vieții cotidiene în cadrul familiei (Skvorțov Z.).

În această ordine de idei se pune accent pe conceptul cultura toleranței și următoarele fenomene familiale: toleranța familială, toleranța parentală, toleranța fraternă, toleranță maternă și paternă. Ea a fost convențional disociată într-un ansamblu de elemente constitutive ce se manifestă ca trăsături de personalitate. Formarea acestor trăsături depinde de mai mulți factori: biologici, mediul socio-cultural, educație, condiții economice și, neapărat, tendință de autoperfecționare a omului.

Cultura toleranței, pe care trebuie s-o posede fiecare membru al familiei, presupune simțul măsurii în respectarea normelor morale, incluse într-un cod etic

familial. Ea este utilizată atunci când se analizează toleranța ca valoare etică, care reperează pe umanism.

În continuare vom tâlmăci conceptul *intoleranței*. Vorbind de intoleranță atunci când un grup se consideră pe sine sau consideră credințele sale ori modul său de viață superior celorlalți. Ea poate antrena o gamă întreagă de consecințe, de la simpla lipsă de politețe sau ignorarea celuilalt până la sisteme sociale elaborate.

Faptul că există situații în care intoleranța poate fi considerată ca o valoare a drepturilor omului este demonstrat de unele dintre formele majore de intoleranță, împotriva cărora s-au ridicat mișcările de apărare a drepturilor omului, normele internaționale și educația pentru toleranță. Formele grave de intoleranță sunt componente semnificative ale violenței. Ca atare ele rețin atenția educatorilor și suscită diverse eforturi educaționale, cum ar fi educația multiculturală.

Netoleranța este neputința de a suporta ca cineva să fie, să simtă sau să gândească altfel de cum ne place nouă de obicei, de cum suntem, simțim și gândim noi.

Netoleranța este o stare de suflet alcătuită din tot ce este mai josnic în om. Ea presupune brutalitate de sentiment și inferioritate de gândire. Netoleranța este ură și lipsă de simpatie intelectuală.

Toleranța este produsul cel mai înalt al culturii sufletești. Ea e semnul adevăratei civilizații. Orice aspect mai înalt al vieții morale are la bază toleranța. Progresul omenirii este progresul toleranței [1].

Educația este mijlocul cel mai eficient pentru a preveni intoleranța. Prima etapă, în sensul educației pentru toleranță, e de a învăța pe fiecare persoană care îi sunt drepturile și libertățile pentru ca ele să fie respectate și de a promova voința de a proteja drepturile și libertățile altora.

Evident că educația pentru familie nu se poate reduce numai la acțiunile, procesele și influențele intrafamiliale, ci necesită acumulări noi din exterior pentru îmbogățirea etnosului pedagogic familial și elaborarea strategiilor de colaborare cu alți actori ai câmpului educațional. Părinții sunt receptivi și deschiși spre colaborare, iar instituția de educație timpurie este prima instituție din sistemul de învățământ care are posibilitate de a realiza educația pentru familie în baza principiului influențelor paralele (se educă copiii și părinții) [4].

Cercetările realizate în ultimii ani în Republica Moldova au demonstrat că instituția de educație timpurie este o instituție foarte importantă de educație a copilului și a familiei. Oricât de universală și de unică este educația în familie, ea totuși nu asigură pe deplin condiții pentru dezvoltarea armonioasă și multilaterală a personalității [2].

Recunoașterea priorității educației familiale cere altfel de relații între familie și grădiniță. Noile noțiuni în aceste relații sunt un „parteneriat” și o „colaborare reciprocă”. Vom descrie esența acestor noțiuni.

Parteneriatul educațional este un concept și o atitudine. Ca concept desemnează o formă de comunicare, cooperare, colaborare în sprijinul copilului la nivelul procesului educațional și presupune o unitate de cerințe, opțiuni, decizii, acțiuni educative între factorii educaționali [4].

Ca atitudine parteneriatul educațional presupune [Ibidem]:

- Acceptarea diferențelor și tolerarea opțiunilor diferite;
- Egalizarea șanselor de participare la o acțiune educativă comună;
- Interacțiuni acceptate de toți partenerii;
- Comunicare eficientă între participanți;
- Colaborare sau acțiune comună în care fiecare are rolul său diferit;
- Cooperare, acțiune comună în care se petrec interrelații și roluri comune.

Împreună cu familia educatorul formează la copii bazele comportamentului uman. Desigur, că aceasta nu se realizează prin intermediul lecțiilor sau conferințelor, ci prin atmosfera creată și prin exemplul personal al părinților și al celorlalți membri ai familiei. Valori umane ca bunătatea, compasiunea, cordialitatea, grija față de alții, omenia, demnitatea, sinceritatea au ca „manuale” persoana părinților, iar ca „lecții” – comportamentul lor de fiecare zi [3].

În prezent are loc căutarea noilor căi de parteneriat pedagogic grădiniță-familie atât în cercetările savanților, cât și în practica instituțiilor preșcolare. O mare importanță în cultivarea sensibilității sufletești la copii au formele netradiționale de colaborare a grădiniței și familiei [Ibidem].

Pedagogii, părinții îi aduc pe copii în lumea frumosului și a valorilor umane educând adevărate personalități.

Prin urmare, capacitatea familiei de a recepta, a prelucra, a transforma și a transmite semnificațiile evenimentelor și a fenomenelor actualizate în experiența cotidiană a membrilor săi, plasează familia într-o situație deosebită de actor-subiect al cunoașterii și practicii și, totodată, de agent-obiect, supus acțiunilor și intervențiilor din exterior, inclusiv celor cu caracter educativ și partenerial.

Astfel, la etapa actuală necesitatea realizării parteneriatului grădiniță-familie nu trezește bănuieli nimănui.

În ultimii ani se înaintează mari cerințe cu privire la problema culturii toleranței în familie prin parteneriat educațional. În cadrul ședințelor cu părinții este rezervată tema de discuție orientată spre pedagogizarea părinților ce le ajută să înțeleagă mai bine copiii, căci cu toate că meseria de părinte este cea mai importantă în viață, totuși foarte puțini dintre părinți sunt instruiți în direcția respectivă.

În cadrul ședințelor special organizate părinților li se propun strategii de soluționare a situațiilor concrete. Părinții sunt orientați de către cadrele didactice să analizeze situația propriului copil fără a-l compara cu altul, ca să vadă saltul calitativ pe care-l face.

În concluzie: Urmează scopul studierii profunde a problemei educației pentru toleranță. Ceea ce înseamnă de a propune metode concrete de învățare, promovare a toleranței. Este necesar de a acorda atenție deosebită îmbunătățirii instruirii cadrelor didactice, programelor de studii, conținutului manualelor, cursurilor și a altor materiale, inclusiv noilor tehnologii educaționale, în vederea instruirii unor cetățeni activi și responsabili, deschiși spre alte culturi, capabili să aprecieze valoarea libertății, respectarea demnității umane și diferențelor dintre ele și care să fie în stare să evite conflictele sau să le soluționeze prin mijloace non-violente.

Astfel, problema educării toleranței la vârsta timpurie în prezent se ridică pe prim plan, deoarece toleranța se consideră ca o calitate a personalității umane. Un rol însemnat în această privință aparține familiei, ca unul din principalii factori în educarea toleranței la copii.

Pornind de la problema de cercetare ce ține de cultura toleranței în familie prin parteneriat educațional, s-a inițiat o activitate experimentală. Scopul a fost orientat spre delimitarea valențelor educării toleranței la preșcolarii superiori prin parteneriat educațional.

Am propus părinților un chestionar pentru a determina în ce măsură dispun aceștia de o cultură pedagogică și care este opinia lor cu privire la educarea toleranței la copii. Părinții au răspuns la următoarele întrebări:

- Vă ocupați de educația copilului Dvs.?
- Cum credeți, vă reușește educația copilului?
- La copilul Dvs. sunt educate așa calități ca: bunătatea, adevărul, respectul, compasiunea?
- Cum se manifestă aceste calități la el?
- Sunteți satisfăcut de comportamentul copilului Dvs.?
- Ce relații există între Dvs. și copil?
- Explicați noțiunea de toleranță?
- În familia Dvs. predomină cultura toleranței?

Analizând răspunsurile la întrebările chestionarului, am constatat următoarele:

Răspunzând la prima întrebare din 18 părinți, 8 au răspuns că se ocupă de educația copilului; 4 părinți (tați) au menționat că se ocupă când observă că copilul încalcă disciplina. Ceilalți 6 părinți au indicat că în prezent nu se ocupă de educația copilului, deoarece ei frecventează grădinița și educatorii au grijă de educația lor.

La întrebarea a doua, 7 părinți au indicat că le reușește educația; 8 părinți nu sunt siguri că le reușește, fiindcă uneori observă că copilul nu este așa cum doresc ei să fie (alintări, neascultare, nerespect etc.); ceilalți trei părinți au menționat că nu le reușește educația copilului, fiindcă uneori sunt nevoiți să-i pedepsească, când săvârșesc fapte nedemne.

Răspunzând la întrebarea a treia, o bună parte din părinți au indicat că la copiii lor le sunt educate așa calități ca: bunătatea, adevărul, respectul, compasiunea.

La întrebarea „Sunteți satisfăcut de comportamentul copilului Dvs?”, majoritatea părinților au menționat că sunt mulțumiți. Numai 3 părinți au indicat că uneori nu sunt mulțumiți, fiindcă educatoarea le face observații când se comportă urât la grădiniță.

Răspunzând la întrebarea „Ce relații există între Dvs. și copil?”, unii părinți au menționat că relațiile sunt bune, bazate pe dragoste și respect; doi părinți au indicat că relațiile sunt tensionate, fiindcă copiii lor primesc foarte multe observații, nu sunt apreciați obiectiv, ceea ce se răsfrânge asupra comportamentului copilului.

La propunerea de a explica noțiunea de toleranță, 9 părinți (50%) chestionați au indentificat această noțiune cu acceptarea, răbdarea, îngăduirea, mila, iertarea, nediscriminarea; 9 părinți (50%) au întâmpinat dificultăți în explicarea noțiunii, remarcând că este un termen nou, puțin folosit în educație.

La întrebarea „În familia Dvs. predomină cultura toleranței?”, 10 persoane au dat răspunsuri afirmative, considerând că își educă corect copiii. Toleranța la copiii lor ca o calitate morală se manifestă prin compasiune, îngăduință față de problemele, suferințele celor din jur; iertare, milă. Opt părinți nu au putut aduce exemple de manifestări ale acestei calități.

Analiza răspunsurilor părinților la întrebările chestionarului ne-a dat posibilitate să constatăm că nu în toate familiile predomină o atmosferă liniștită. Aceste date vorbesc despre faptul că în unele familii nu există o cultură a toleranței. Este necesar studierea tuturor posibilităților care vor contribui la educarea toleranței la preșcolarii superiori și crearea la maximum a condițiilor favorabile pentru procesul educațional în scopul educării culturii toleranței în familie.

Următoarea probă a fost chestionarul oral pentru preșcolarii grupei pregătitoare.

- Ce deprinderi și obligațiuni cunoașteți?
- Ce drepturi aveți voi?
- Cine cel mai mult are nevoie în ocrotirea drepturilor tale?
- Ai putea rămâne indiferent, dacă colegii tăi ar face un lucru rău, interzis (de exemplu, fac gălăgie)?
- Ești gata să vii în ajutor colegului tău dacă el a nimerit într-o situație dificilă?
- Trebuie să fie toleranța („răbdare”) nelimitată?

La întrebarea „Ce drepturi și obligațiuni cunoașteți?”, 14 din cei 24 de copii au indicat următoarele: de a asculta părinții, educatoarea; de a avea o copilărie fericită. Opt copii au enumerat unele drepturi și obligațiuni ale copiilor: dreptul la joacă, dreptul de a vorbi, dreptul la odihnă, muncă, învățătură.

Răspunzând la a doua întrebare „Ce drepturi aveți voi?”, copiii au menționat dreptul la educație, dreptul de a se juca, dreptul de a avea prieteni.

La a treia întrebare „Cine cel mai mult are nevoie în ocrotirea drepturilor tale?”, unii copii au întâmpinat dificultăți, neputând explica pentru ce trebuiesc ocrotite drepturile lor. Astfel, 14 respondenți au răspuns că în ocrotirea drepturilor lor au nevoie copiii, 6 copii au numit părinții și educatoarea.

La întrebarea „Ai putea rămâne indiferent, dacă colegii tăi ar face un lucru rău, interzis (de exemplu, fac gălăgie)?”, 8 copii au răspuns „Da”; 10 au indicat „Nu”; iar 4 copii nu știu cum ar proceda, poate ar influența, dacă va avea efectul cuvenit.

Din răspunsurile preșcolarilor la ultima întrebare am constatat că ei nu înțeleg sensul cuvântului toleranță. Unii copii au menționat că toleranța, adică răbdarea, este necesară tuturor persoanelor, deoarece, dispunând de această calitate, nu vor încălca disciplina, nu se vor certa cu nimeni, nu vor fi indiferenți față de soarta altuia.

Analizând răspunsurile la întrebările chestionarului, am constatat că preșcolarii superiori înțeleg ce sunt drepturile și obligațiunile lor, însă nu pot explica sensul cuvântului „toleranță”. Deci, se cere o muncă asiduă și insistentă.

În primul rând, copilul trebuie orientat în direcția de a conștientiza că toleranța nu este numai capacitatea de a fi răbdător, înțelegător, dar și a ști să te împaci cu existența a ceva (cuiva), adică a admite (a accepta existența a ceva/cuiva, a fi îngăduitor față de cineva). La vârsta preșcolară mare educarea toleranței continuă într-un mod activ. Fără

Îndoială că familia își aduce aportul în cea mai mare măsură, însă instituția de educație timpurie dispune de un cadru special și de un personal specializat în acest scop. În scopul îndrumării părinților în vederea exercitării acțiunilor educative, în afară de formele specifice de educare a culturii toleranței la preșcolari, au fost incluse și forme de colaborare cu familia. Pentru a propaga cunoștințele pedagogice ce țin de cultura toleranței s-au desfășurat ședințe cu părinții, consultații, convorbiri individuale și în grup.

Ședința cu părinții „Drepturile copilului”

Scopul: cunoașterea și înțelegerea drepturilor copilului, identificarea unor încălcări ale drepturilor copilului.

Obiective:

- să descrie principalele drepturi ale copilului;
- să identifice încălcări ale drepturilor copilului;
- să descrie situația normală de asigurare a drepturilor în cauză;
- să identifice persoane/instituții ce trebuie să intervină în cazul încălcării drepturilor.

Ședința respectivă a fost orientată de a încuraja dialogul și participarea activă, răspândirea ideilor și principiilor *Convenției ONU* pentru schimbarea percepției despre copil și drepturile sale, cunoașterea prevederilor *Convenției ONU* cu mediile sociale, creșterea gradului de respectare a drepturilor, stabilirea celor mai adecvate măsuri în cazul încălcării lor, elaborarea unor materiale necesare, desfășurării activităților de educație civică și interculturală.

Activitatea cu subiectul „Să devenim părinți mai buni” a venit în sprijinul părinților în vederea conștientizării responsabilității pe care le au față de copil.

Ședința respectivă a urmărit *scopul* ca prin metodele și tehnicile interactive specifice își propune sprijinirea socio-educativă a părinților în vederea îmbunătățirii relațiilor părinte-copil, grădiniță-familie.

Obiective:

- Dezvoltarea atitudinii pozitive și a percepției sociale corecte la părinți față de problemele educației corecte a copiilor;
- Conștientizarea relațiilor de parteneriat dintre familie și grădiniță.

Etape în derularea ședinței:

Etapa întâi: informarea privind oferta de servicii de consiliere a părinților; depistarea în colaborare cu managerii și cadrele didactice a părinților interesați să participe.

Etapa a doua: întâlniri efective cu părinții.

O altă activitate comună părinți-educatori cu *subiectul „Educația – o șansă pentru fericire în scopul îmbunătățirii aspectelor legate de calitatea educației”*.

Obiective:

- să-i ajutăm pe copii să-și cunoască propriul copil;
- să cunoască drepturile și îndatoririle copilului și să dorească să le respecte;
- să colaboreze în permanență cu grădinița, să susțină și să apere drepturile copilului în fața autorităților;

- să conștientizeze faptul că viitorul copiilor depinde de atitudinea și preocuparea părinților față de copii.

Activitatea respectivă a contribuit la dezvoltarea și consolidarea unui sistem de valori, la înțelegerea corectă a propriilor nevoi, la formarea abilităților de relaționare cu ceilalți copii și cu adulții. La sfârșitul activității s-a ajuns la concluzia că toți copiii au nevoie să li se cunoască valorile, să fie recompensați pentru realizările lor, înțeleși când greșesc și ajutați în a găsi soluțiile cele mai potrivite problemelor ce pot apărea.

O altă formă de parteneriat pedagogic au fost conversațiile tematice în grup „*Rolul familiei în educarea binelui, adevărului la copii*”.

Scopul: A-i înarma pe părinți cu cunoștințe despre bunătate, adevăr ce apare și se dezvoltă la copii, a dezvălui condițiile formării sentimentelor respective la copii.

Părinții au fost informați că bunătatea, adevărul se manifestă de timpuriu și este în strânsă legătură cu compasiunea, duiosia, mângâierea, dorința de a face ceva plăcut altei persoane, a-i veni în ajutor, a-l compătimi, a-l ierta.

S-a atras atenția părinților că pentru ca bunătatea, adevărul să se manifeste și să fie stabile, este important de a îmbogăți comunicarea copiilor cu contacte emoționale, a-i încadra într-un rol în joc, în activitatea comună cu persoanele apropiate și cu sămașii ce le trezesc motive umane, unde se exprimă evident manifestările respective; a le forma preșcolarii priceperi și deprinderi de a manifesta atitudini binevoitoare față de cei din jur.

În timpul discuțiilor cu părinții am apelat la experiența lor, oferindu-le întrebări:

- Ce virtuți umane le educați copilului în familie?
- Cum se manifestă cultura toleranței în familie?
- Tinde copilul d-voastră să vă stimeze, să vă acorde ajutor?

Părinții au dat exemple ce mărturisesc manifestarea calităților morale. În cadrul discuțiilor cu părinții s-au analizat situațiile pedagogice propuse, de asemenea și cele din experiența de educație a părinților. Pentru educarea virtuților ce țin de cultura toleranței în familie trebuie create condiții pedagogice respective:

- Antrenarea copiilor în diferite situații cu fapte morale.
- Parteneriatul educațional grădiniță-familie în formarea culturii toleranței.
- Exemplul și autoritatea părinților și educatorilor.
- Simțul măsurii în respectarea normelor morale, inclusiv într-un cod etic moral.

Prin urmare, cultura toleranței în familie prin parteneriat educațional este condiționată de selectarea iscusită a conținutului, formelor de colaborare și de acel acord care apare în procesul contactului permanent dintre educator și părinți. La preșcolarii superiori se manifestă din plin toate elementele de bază ale toleranței: răbdarea, iertarea, blândețea, milostenia, cumpătarea, capacitatea de a considera opiniile altora, a fi generos, a aduce bucurie altora, a te bucura de succesele altora etc. Comportamentul tolerant al preșcolarului superior poate fi obținut în baza educației morale a acestuia și, anume, în baza formării unității dintre conduita și conștiința morală ce se formează în familie.

Educarea toleranței la copii în familie depinde mult de orientarea pedagogică a părinților. În cadrul parteneriatului, rolul decisiv îl are instituția de educație timpurie.

Unitatea de acțiuni a educatorilor și părinților este o cerință de bază pentru educarea toleranței la copiii preșcolari.

Referințe bibliografice:

1. CRISTEA, Sorin. Educația pentru toleranță (noțiuni). In: *Didactica Pro....* 2004, nr.4 (26), pp.66-68. ISSN 1810-6455;
2. CUZNEȚOV, Larisa. *Educația pentru familie: Curriculum*. Chișinău: Museum, 2004. 280 p. ISBN 9975-906-91-5;
3. SACALIUC, Nina, COJOCARU, Victoria. *Fundamente pentru o știință a educației copiilor de vârstă preșcolară*. Chișinău: Cartea Moldovei, 2012. 332 p. ISBN 9975-60-18;
4. VRĂȘMAȘ, Ecaterina Adina. *Consilierea și educația părinților*. București: Print S.R.Z, 2002. 176 p. ISBN 973-8294-74-6.